

Protokół

3. posiedzenia, 2 sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 18. października 1890.

Początek o godzinie 11 m. 50 przed południem.

Przewodniczący Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze pp. Stanisław Jędrzejowicz, Dr. Włodzimierz Kozłowski, Konstanty Teliszewski, Antoni hr. Wodzicki.

Obecnych posłów 127.

Ze strony c. k. Rządu c. k. Namiestnik JE. Kazimierz hr. Badeni i c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstataje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Protokół z 2. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie wniesiono zarzutów.

Marszałek oznajmia, iż udzielił p. Rayskiemu urlopu trzydniowego.

Marszałek uwiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się komisyj.

Ukonstytuowały się następujące komisye:

I. Komisya budżetowa:

Przewodniczący poseł Badeni Stanisław

Zastępca przewodniczącego poseł Jan Standski

Sekretarze posłowie: Scipio i Stanisław Jędrzejowicz.

II. Komisya administracyjna:

Przewodniczący poseł Ziemiałkowski

Zastępca przewodniczącego poseł Szczęśny Koziebrodzki

Sekretarze posłowie: Wiktor i Torosiewicz Mikołaj.

III. Komisya górnicza:

Przewodniczący poseł Gorayski

Zastępca poseł Chamiec

Sekretarz poseł Ochrymowicz.

IV. Komisya przemysłowa:

Przewodniczący p. Czartoryski

Zastępca przewodniczącego p. Weigel

Sekretarz p. Rutowski.

V. Komisya gospodarstwa krajowego:

Przewodniczący JE. Jan hr. Tarnowski

Zastępcy przewodniczącego posłowie: Polanowski i Jędrzejowicz Edward.

Sekretarze pp. Gnoiński Jan i Vivien.

VI. Komisya szkolna:

Przewodniczący p. książę Czartoryski

Zastępca poseł Stanisław hr. Tarnowski starszy,

Sekretarze posłowie: Romańczuk i Rayski.

VII. Komisya bankowa:

Przewodniczący poseł Polanowski,

Zastępca poseł Dembowski

Sekretarz poseł hr. Scipio.

VIII. Komisya drogowa:

Przewodniczący poseł Męciński

Zastępca poseł Czaykowski

Sekretarz poseł Jędrzejowicz Franciszek.

IX. Komisya sanitarna:

Przewodniczący poseł Gustaw Romer

Zastępca poseł Lenartowicz

Sekretarz poseł Olpiński.

Na wniosek p. ks. Czartoryskiego uchwała Izba przeniesienie sprawozdania Wydziału krajowego z petycyi gminy Żabokruki powiatu bobreckiego o znizenie prestacyi na płacę nauczyciela, sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie 34 petycyj emerytowanych nauczycieli, żon, wdów i sierot po nauczycielach szkół ludowych, o udzielenie lub podwyższenie zapomogi w drodze łaski i sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi Anieli Guzkiewiczowej, wdowy po nauczycielu szkół ludowych o dożywotnie roczne wsparcie, tudzież petycyi do l. s. 65 z komisji szkolnej do komisji budżetowej.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 18. października, które przydzielono następującym komisjom:

Komisji administracyjnej L. s. 103, 104, 105, 107, 108, 138, 183.

Komisji szkolnej L. s. 106, 109, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 133, 185, 193, 194.

Komisji budżetowej L. s. 110, 111, 112, 113, 127, 132, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 166, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 195, 196.

Komisji petycyjnej L. s. 114, 159, 164, 165, 167, 168, 184, 190.

Komisji gospodarstwa krajowego L. s. 115.

Komisji prawniczej L. s. 116, 117.

Komisji drogowej L. s. 182.

Marszałek oznajmia Izbie, iż wniesionym został następujący wniosek naglący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożone przez c. k. Rząd sprawozdania Rady szkolnej krajowej:

a) o stanie szkół ludowych i o seminariach nauczycielskich w roku szkolnym 1889/90,

b) o stanie szkół średnich w ubiegłych latach szkolnych,

przekazuje się komisji szkolnej do zdania Sejmowi sprawy.

Lwów dnia 18. października 1890.

Wnioskodawca

Czartoryski w. r.

Brykczyński, Zoll, Smolka, Męciński, Goldmann, Wł. Koziębrodzki, Rey, Potoczek, Stręk, L. Chrzastowski, Sieczyński, Okuniewski, Kowalski, Hamorak, Biliński, Ziemiałkowski, W. Wodzieki, Asnyk, Rayski, Madeyski, Romańczuk, St. Badeni, Golejewski, Żardecki, Vivien, St. Tarnowski (junior) Mazaraki, Chamiec.

P. ks. Czartoryski uzasadnia nagłość wniosku powyższego.

Izba w głosowaniu uchwała nagłość wniosku p. ks. Czartoryskiego tudzież odesłanie w myśl takowego do komisji szkolnej obu powyższych sprawozdań c. k. Rady szkolnej krajowej do zdania sprawy.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku posła Władysława Koziębrodzkiego w przedmiocie rewizyi instrukcyi dla Wydziału krajowego z dnia 1. marca 1866 i przepisów ustanowy służbowej.

P. Władysław Koziębrodzki uzasadnia wniosek powyższy i pod względem formalnym wnosi odesłanie takowego do osobnej komisji z 9 członków wybrać się mającej.

P. Weigel wnosi, ażeby komisya ta składała się z 12 członków. P. Koziębrodzki przystępuje do tego wniosku.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Koziębrodzkiego z poprawką p. Weigla.

Marszałek oświadcza, że wybór komisji specjalnej do wniosku p. hr. Koziębrodzkiego postawi na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Madeyskiego w sprawie zmiany instrukcyi dla Wydziału krajowego.

P. Madeyski uzasadnia swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi odesłanie takowego do komisji powyżej do zbadania wniosku p. Koziebrodzkiego wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza o polenie Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji przedłożył projekt ustawy o urządzeniu sądów gminnych dla spraw policyi miejscowej.

P. Merunowicz uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie takowego do komisji gminnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej z roku 1889 o wniosku posła Rutowskiego i towarzyszy co do ulg w dodatkach do podatków dla krajowych przedsiębiorstw przemysłowych.

Sprawozdawca poseł Romanowicz wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji przemysłowej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycyi Zygmunta Prószyńskiego i innych w sprawie ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Skrzydlnej.

Sprawozdawca poseł Sawczak wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o wnioskach do zmiany sejmowej ordynacyi wyborczej i statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861, tudzież dodatku do statutu krajowego z tejże samej daty.

Sprawozdawca poseł Sawczak wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wniosku posła Sawczaka i towarzyszy w przedmiocie zmiany kompetencyi sądów powołanych do judykatury w sprawach o czyny karygodne wedle ustaw z dnia 29. lutego 1880, Dz. u. p. Nr. 35 i 37, a względnie ustawy z dnia 24. maja 1882. Nr. 51. Dz. u. p. ścigane. (Ustawa o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i ustawa o środkach zapobiegających księgosuszowi).

Sprawozdawca poseł Sawczak wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia sześcioklasowej szkoły żeńskiej w Kołomyi na ośmioklasową szkołę wydziałową.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłanie powyższego sprawozdania do komisji szkolnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następują:

Sprawdzenia wyborcze: a) posła Oktawa Sali z okręgu wyborczego miasta Brodów;

b) posła Apolinarego Horwatha z kurii gmin wiejskich okręgu wyborczego chrzanowskiego;

c) posła Wojciecha Mizi z kurii gmin wiejskich okręgu wyborczego żywieckiego.

Sprawozdawca poseł Pietruski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Brodów z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Oktawa Sali z okręgu wyborczego miasta Brodów uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego chrzanowskiego z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Apolinarego Horwatha na posła z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego chrzanowskiego uznać za ważny.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego żywieckiego z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Wojciecha Mizi na posła z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego żywieckiego uznać za ważny.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz odczytuje rotę przyrzeczenia, które pp. Oktaw Sala, Apolinary Horwath i Wojciech Mizia na ręce Marszałka składają.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie miasta Radymna uprawnienia do poboru opłat od słodzonych trunków spirytusowych.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński czyta sprawozdanie powyższe z następującym projektem do ustawy:

Ustawa

z dnia . . . zezwalająca gminie miasta Radymna powiatu Jarosławskiego na pobór opłat od słodzonych napojów spirytusowych, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Radymna powiatu Jarosławskiego zezwala się pobierać w latach 1891, 1892, 1893, 1894, 1895 i 1896 opłaty od fabrycznie wyrabianych słodzonych napojów spirytu-

sowych, bądź w gminie wyrabianych, bądź do niej czy to na własny użytek, czy na sprzedaż wprowadzanych i w jej obrębie zużywanych po cztery centy austr. wal. od jednego litra.

Art. II.

Obręb poboru jest obręb gminy miasteczka Radymna.

Art. III.

Opłata ta cięży tylko na miejscowej konsumcyi i nie można nią obciążać ani produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Sposób poboru tej opłaty ustanowiony będzie przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Stanisława Jędrzejowicza przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych:

1. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Surochowie od mostu na rzece Szkle;
2. obszarowi dworskiemu w Spasie od mostu na rzece Dniestrze;
3. obszarowi dworskiemu w Koniuszkach Siemianowskich od dwóch mostów na rzece Dniestrze;
4. obszarowi dworskiemu w Surmaczówce od mostu na rzece Lubaczówce.

Sprawozdawca poseł Adam Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie powyższe z następującym projektem ustawy:

Uchwała

o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych:

1. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Surochowie od mostu na rzece Szkle;
2. Obszarowi dworskiemu w Spasie od mostu na rzece Dniestrze;
3. Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach siemianowskich od dwóch mostów na rzece Dniestrze;
4. Obszarowi dworskiemu w Surmaczówce od mostu na rzece Lubaczówce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Surochowie powiatu Jarosławskiego, od mostu na rzece Szkle, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) et.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) et.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) et.

Gmina i obszar dworski w Surochowie wolni są od opłaty myta.

2. Obszarowi dworskiemu w Spasie powiatu Staromiejskiego od mostu na rzece Dniestrze podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) et.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) et.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) et.

Mieszkańcy gminy Spas wolni są od opłaty myta, ile razy most przejeżdżać będą w celach gospodarskich.

3. Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach siemianowskich, powiatu Rudeńskiego, od dwóch mostów na rzece Dniestrze przy drodze do Hordyni wiodącej, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) et.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów. jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 2 (dwa) et.

Wyjątek stanowią bydła wszelkiego rodzaju ssące, za które nie opłaca się myta.

- c) od pięciorga świń lub cieląt 2 (dwa) et.
- d) od dziesięciu owiec 2 (dwa) et.

4. Obszarowi dworskiemu w Surmaczówce, powiatu Jarosławskiego, od mostu na rzece Lubaczówce, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) et.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) et.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) et.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta i o znizeniu takowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępując do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

· Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych:

1. Radzie powiatowej w Złoczowie na drodze powiatowej złoczowsko-ożydowskiej;

2. Radzie powiatowej w Dąbrowy od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy;

3. Radzie powiatowej w Krośnie od mostu na rzece Wisłoku przy drodze z Krosna do Korczyny;

4. Radzie powiatowej w Chrzanowie na drodze powiatowej wrocławskiej z Chrzanowa do Jaworzna.

Sprawozdawca poseł Adam Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie powyższe z następującym projektem uchwały:

Uchwała

o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych

1. Radzie powiatowej w Złoczowie na drodze powiatowej Złoczowsko-Ożydowskiej;

2. Radzie powiatowej w Dąbrowy od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy;

3. Radzie powiatowej w Krośnie od mostu na rzece Wisłoku przy drodze z Krosna do Korczyny;

4. Radzie powiatowej w Chrzanowie na drodze powiatowej Wrocławskiej z Chrzanowa do Jaworzna.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Złoczowie, Dąbrowy, Krośnie i Chrzanowie nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszów powiatowych, a mianowicie:

1. Radzie powiatowej w Złoczowie do pobierania myta na drodze powiatowej Złoczowsko-Ożydowskiej.

2. Radzie powiatowej w Dąbrowy od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy.

3. Radzie powiatowej w Krośnie od mostu na rzece Wisłoku przy drodze z Krosna do Korczyny.

Przy każdym z tych trzech myt, pobierać należy opłaty według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.;

4. Radzie powiatowej w Chrzanowie do pobierania myta drogowego na drodze powiatowej Wrocławskiej z Chrzanowa do Jaworzna na stacyi w Korzeńcu, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane wszystkie przepisy dotyczące uwolnienia od opłaty myta lub zniżenia takowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Propozycya Wydziału krajowego w sprawie wyboru członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Sprawozdawca poseł Adam Jędrzejowicz odczytuje następującą propozycję Wydziału krajowego:

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

W roku 1890 ustępują z grona Rady nadzorczej Banku krajowego członkowie: Hipolit Bohdan, Henryk Kieszkowski i Dr. Klemens Żywicki.

Na podstawie §. 71. statutu bankowego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do wyboru na członków Rady nadzorczej Banku krajowego pp.:

Hipolita Bohdana, Henryka Kieszkowskiego i Dr. Klemensa Żywickiego.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie bezwzględnie do tego wyboru.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Marszałek uprasza na skrutatorów pp. Łączyńskiego, Wiktora Herasimowicza, Rayskiego, ks. Sawę, Klemensiewicza i p. Langiego.

Po oddaniu kartek Izba na wezwanie Marszałka przystępuje do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji budżetowej z wniosku posła Szeptyckiego o zapomogę dla pogrzelców gminy Ożomli.

Sprawozdawca poseł Scipio odczytuje sprawozdanie i następujący wniosek komisji budżetowej:

„Pogorzlecom gminy Ożomla w powiecie Jaworowskim udziela się z funduszków krajowych 300 zł. zapomogi.“

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek uwiadamia o ukonstytuowaniu się komisji gminnej, która obrała przewodniczącym JE. bar. Ziemiałkowskiego, zastępcą przewodniczącego p. Tomisława Rozwadowskiego, sekretarzem p. hr. Lasockiego.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz odczytuje następujący dostatecznie poparty wniosek:

Zważywszy na wzrastające z każdym rokiem potrzeby funduszu krajowego, tudzież niemożność pokrycia tych potrzeb dodatkami do podatków bezpośrednich, które chociaż znacznie są wyższe od dodatków krajowych, pobieranych we wszystkich innych krajach koronnych, jeszcze nie po-

krywają zwyczajnych wydatków budżetu krajowego;

zważywszy następnie, że obecne przeciążenie podatkami stałymi, a zwłaszcza podatkiem gruntowym pobieranym od roli, wobec nader znacznego a stałego obniżenia się cen ziemiopłodów wzbudza usprawiedliwioną obawę co do wyczerpania sił podatkowych w kraju naszym;

zważywszy w końcu, iż w innych krajach koronnych pobierane bywają od szeregu lat na potrzeby krajowe opłaty konsumcyjne od napojów gorących, do nakładania których sejmy krajowe w myśl postanowienia §. 22. statutu krajowego są uprawnione;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załączony *ad A)* projekt ustawy, ustanawiającej na rzecz funduszu krajowego opłaty konsumcyjne, tudzież dodatki krajowe do podatków konsumcyjnych.

Abrahamowicz wnioskodawca.

Klemens Dzieduszycki, Rutowski, Rosenstock, Mazaraki, Mikołaj Torosiewicz, Zagórski, Borkowski, Tyszkowski, Chamiec, B. Horodyski, Szeliski, Wł. Wolański, Korytowski, Żywicki, St. Badeni, W. Kozłowski, Jan Trzeciński, Stanisław Jędrzejowicz.

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o poborze krajowych opłat konsumcyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I. Na rzecz funduszu krajowego pobierane będą od 1. lipca 1891 roku do 31. grudnia 1894 krajowe opłaty konsumcyjne, tudzież dodatki do podatków konsumcyjnych od napojów w kraju spotrzebowanych a w niniejszej ustawie wymienionych.

Art. II. W obrębie kraju całego pobierany będzie dodatek krajowy w wysokości 3% podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego tudzież moszczu owocowego.

Art. III. W okręgach akecyzowych król. i stoł. miasta Lwowa i Krakowa podlegać będą dodatkom krajowym do podatku konsumcyjnego

1. Rum, arak, koniak, likier, tudzież wszelkie inne słodzone spirytusowe napoje bez różnicy stopnia w kwocie 6 zł. od jednego hektolitra czyli 6 centów od jednego litra.

2. Piwo wszelkiego rodzaju tak przy wprowadzeniu jak i przy wyrobie w kwocie 1 zł. od jednego hektolitra czyli jednego centa od jednego litra.

Dodatki krajowe pobrane w oznaczonych okręgach akcyzowych będą zwracane (restituowane) w tych samych wypadkach i w tym samym stosunku, w jakim zwracane bywają wedle istniejących przepisów dodatki gminne.

Art. IV. We wszystkich innych miejscowościach kraju, podlegać będą samoistnym opłatom krajowym :

1. Rum, arak, koniak, likier, tudzież wszelkie inne słodzone spirytusowe napoje bez różnicy stopnia w kwocie 6 zł. a. w. od jednego hektolitra czyli 6 centów od jednego litra.

2. Piwo wszelkiego rodzaju w kwocie 1 zł. od jednego hektolitra, czyli jednego centa od litra.

Pobór opłat powyższych unormowany zostanie rozporządzeniem wydać się mającym przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. V. Krajowe opłaty spożywcze obciążają tylko spożycie, nie mogą więc naruszać ani produkcji ani handlu.

Art. VI. Przez czas mocy obowiązującej niniejszej ustawy, nie może być nałożona na spożycie piwa lub napojów słodzonych spirytusowych (Art. IV.) żadna inna opłata krajowa.

Art. VII. Sprawy dotyczące opłat krajowych podlegają rozpoznaniu i orzeczeniu władz politycznych.

Władze polityczne mają prawo nakładać grzywny porządkowe do wysokości 100 zł. i kary kontrawencyjne do wysokości 20-krotnej ukróconej opłaty, a ewentualnie kary aresztu i zasądzać winnych na kosztą postępowania. Kosztą postępowania, grzywny i kary kontrawencyjne ściągane będą w drodze egzekucyi politycznej.

Art. VIII. Kosztą postępowania, którym służy pierwszeństwo przed grzywnami i karami kontrawencyjnemi, wpływać będą do orzekającej c. k. władzy politycznej, grzywny zaś i kary

kontrawencyjne do funduszu poborowego właściwego okręgu.

Art. IX. Dodatki do podatku konsumcyjnego ustanowione w Art. II. niniejszej ustawy pobierane będą razem z odnośnym podatkiem i przez te same organa.

Art. X. Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem 1-go lipca 1891 r. a przestaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1894 roku.

Art. XI. Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Marszałek oświadcza, że wniosek powyższy traktowanym będzie podług przepisów regulaminu.

Sekretarz p. Teliszewski czyta następujące interpelacye do JE. Namiestnika jako komisarza rządowego :

Interpelacya

do Jego Ekscelencyi p. Namiestnika.

Dnia 25. kwietnia b. r. na zarządzenie władz administracyjnych wysłano pół bataljonu wojska z Kołomyi do Gwoźdźca i do okolicznych wsi: Balińce, Buczaczki, Gwoździec mały, Gwoździec stary, Kułaczkowce, Ostapkowce, Trofanówka i Chomiakówka celem uśmierzenia mniemanych buntów chłopskich przeciw dziedzicom i żydom.

Wojsko wyruszyło z ostrymi nabojami, lecz zamiast buntujących się włościan zastało same spokojne kobiety po chałupach i chyba jeszcze ciekawe dzieci po ulicach, a zresztą wszystko pracowało spokojnie po polach koło pługa.

Z ciężką biedą tylko zwołał komisarz rządowy p. Wajdowicz kilkunastu włościan od roboty, by im w obliczu wojska wypowiedzieć groźne rzeczy o buncie przeciw panom i żydom, o którym włościanie dopiero teraz dowiedzieli się. Przy tem zaszła ze strony komisarza rządowego p. Wajdowicza taka niesłychana rzecz, że tenże grożąc spokojnym włościanom z powodu jakichś mniemanych buntów, pozwolił sobie powiedzieć, iż jeżeli chłopci dalej będą się buntować, to on sprowadzi z Kołomyi jeszcze więcej takich chłopców jak ci, którzy tu przymaszerowali, i zakwateruje ich po chałupach do ich żon, a chłopci będą na dworze spać“.

Tego bezczeszczenia dopuścił się komisarz rządowy dnia 25. kwietnia w Ostapkowcach,

wskazując na cesarską armję, w obecności naczelnika gminy Ostapkowieckiej, dalej w obecności włościan Ostapkowieckich: Prokopa Ochryma, Hrycia Bydziuka, Iwana Demianczuka, Petra Malarczuka, Nykoły Demianczuka i w obecności włościanina z Gwoźdźca, Michała Bydziuka, co powyżsi włościanie pod przysięgą potwierdzić mogą.

Sledztwo karne, wytożone w skutek zarządzenia władz administracyjnych, wykazało, że w Gwoźdźcu i w okolicy nigdy nie było żadnych buntów chłopskich, gdyż żaden włościanin z tych okolic za mniemane bunty zasądzonym nie został, natomiast pokazało się, iż żydzi zuchwałym sposobem znęcali się nad naszym włościaństwem a następnie jeszcze narobili krzyku, że włościanie grożą panom i żydom.

Wyrokiem karnym Gwoździeckiego Sądu (karnego) do L. 1.158/90 został zasądzony Chaim Abraham Werthhammer na 14 dni aresztu a Chaim Kühl na 7 dni aresztu za to, że pierwszy z nich dnia 4. kwietnia b. r. uderzył w twarz Hrycia Syrotiuka i odebrał mu laskę — drugi zaś, Chaim Kühl, tegoż dnia na jarmarku rzucił garnkami między tłum ludzi.

Wyrokiem karnym Sądu Gwoździeckiego do L. 1.159 zasądzono żydów gwoździeckich: Chune Schiklera, Mojżesza Königela, Borucha Jankła Spirera i Owadie Spirera, każdego na 7 dni aresztu, a to za to, iż dnia 6. kwietnia b. r. pobili Iwana Andrijezuka i Dymitra Hreczaniuka.

Natomiast spowodowany przez c. k. Rząd krajowy proces karny przeciw Dr. Daniłowiczowi o mniemane podburzanie włościan w powiecie Gwoździeckim skończył się na tem, iż Sąd przysięgłych w Kołomyi uznał Dr. Daniłowicza jednogłośnie za niewinnego.

Zważywszy, że przez takie postępowanie Rządu i jego organów w niesłychany dotychczas sposób depce się najświętsze uczucia obywateli, łamie się bezprzykładnie ich prawa, zagwarantowane przez konstytucję a w dodatku kompromituje się armję —

Zapytujemy Jego Ekscelencyę Pana Namiestnika:

I. Na jakiej podstawie i w jakim celu spowodował c. k. Rząd dnia 25. kwietnia b. r. wy-

ślanie pół bataljonu wojska do Gwoźdźca i okolicy z ostrymi nabojami przeciw spokojnym włościanom?

II. Czy wiadomo o tem c. k. Rządowi, że komisarz Starostwa kołomyjskiego p. Wajdowicz, dnia 25. kwietnia b. r. w tak bezczeszczący sposób odezwał się w Ostapkowcach do włościan o ich żonach i o wojsku, tak niesłychanie drażnił najświętsze uczucia ludzkie, a równocześnie publicznie, i to w urzędowym charakterze, zbezczeszczył armję naszą?

III. Czy Wysoki Rząd zamyśla pociągnąć za to komisarza Wajdowicza do odpowiedzialności?

IV. Jakie środki przedsięwzięcie, by na przyszłość zapobiedz takim nadużyciom władz policyjnych?

Dr. Teofil Okuniewski, Longin Rożankowski, Dr. Antoniewicz, J. Sirko, Mikołaj Siczynski, Hamorak, Barabasz, Huryk, Ochrymowicz, Dr. Sawczak, Kułaczkowski, Herasimowicz, J. Romaneczuk, Korol, Teliszewski.

Interpelacya

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

Na podgórzu karpackiem w powiatach Nowy Sącz, Nowy Targ, Limanowa i Myślenice pustoszone są lasy w sposób zastraszający wbrew postanowieniom ustawy lasowej z r. 1852. A są to lasy położone po większej części na wysokich i spadzistych górach i powinny w myśl §. 6. ustawy lasowej podlegać szczególnej opiece państwowej, jako t. z. lasy ochronne, rozp. min. z dnia 3. lipca 1873 Dz. u. kr. Nr. 261.

Właściciele lasów nie chcą się trudnić gospodarstwem lasowem, sprzedają hurtownie handlarzom a ci wyrębiają cały las do ostatniego drzewa w możliwie jak najkrótszym czasie, tak że pozostają tylko pniaki i goła ziemia.

Jeżeli zakupili las z ziemią, to ziemię sprzedają na korezunek za tanie pieniądze. I tak w oczach nikną ogromne przestrzenie lasów, na których wzrost, wieki się składały.

Na dowód przytoczę kilka przykładów: w powiecie Nowosądeckim we wsiach: Gurowy, Podolu, Klimkówce ad Dąbrowa, wyrąbano kilka-

set morgów i pokorzowano, w powiecie Limanowskim we wsiach: Pisarzowa, Męcina i t. d., w powiecie: Nowotarskim w Ochotnicy wycięto około 1.000 morgów, gdzie ośm tartaków dokonuje dzieła zniszczenia lasu.

W Krościenku zakupili handlarze cały las i w paru latach mają wyrąbać do najmniejszego patyka i już wyrębiają i pustoszą; lecz nie mogą tu wymieniać każdej miejscowości. Ponieważ ta pustosząca gospodarka lasowa, prowadzona przez spekulantów i handlarzy na przyszłość grozi zupełnym brakiem drzewa opałowego i budulcowego, co już teraz czuć się daje, a nawet pod wieloma innymi względami grozi dobru publicznemu jak na przykład: groźnymi wylewami, przeto podpisani zapytują:

Jak się Wysoki Rząd zapatruje na tę gospodarkę?

Czy i w jaki sposób zamyśla zapobiedz tak straszному spustoszeniu lasów? dalej

czy Wysoki Rząd nie widzi konieczności w myśl §. 6 ustawy lasowej wziąć w odpowiednią opiekę wszystkie lasy, położone na wysokich i spadzistych górach, jako t. zw. lasy ochronne, aby nie były tak gwałtownie niszczone, ale w sposób wskazany uprawiane.

St. Potoczek w. r.

Kramarczyk, Mizia, Stręk, Żardecki, M. Siczynski, Romańczuk, Okuniewski, Huryk, Barabasz, Teliszewski, Weigel, Rayski, Olpiński, Fruchtmann, Merunowicz, Lenartowicz, Szczepanowski, Rożankowski, Hamorak, Herasimowicz, Romanowicz, Palch, Czyżewicz, Asnyk, Zbyszewski, Rogoyski, Midowicz, Klemensiewicz.

Interpelacya

Do Wielmożnego pana c. k. komisarza rządowego przy Sejmie krajowym we Lwowie.

W ciągu miesiąca sierpnia 1890 roku wędował się w okolicach Złoczowa, Pomorzan, Dunajowa, Zborowa i Glinian pan Jakób Günsberg, znajdujący się wówczas i pozostający jeszcze i teraz w czynnej służbie jako agent c. k. dyrekcji policyi we Lwowie.

Podczas tej swojej ekskursyi starał się pan Jakób Günsberg wszelkimi sposobami, z przebiegłością, na jaką tylko mógł się zdobyć, pod

rozmaitymi pozorami nakłonić tamtejszych włościan i mieszczan do manifestacyj, które mogły by rzucić niekorzystne światło, i podać w podejrzenie odwieczną lojalność i przywiązanie ruskiego narodu zarówno do Monarchji Austrjackiej, jak i do panującej dynastji. Dla osiągnięcia tego celu i dla tem łatwiejszego obalamucenia niedoświadczonych włościan, przedstawiał się rzeczony c. k. agent policyjny p. Jakób Günsberg mianowicie: Michałowi Gołębiowskiemu, gospodarzowi w Książem, Konradowi Zacharczukowi, Grzegorzowi Murynowi i Onufremu Kucharskiemu, gospodarzom w Lackiem wielkim, Iwanowi Lachowiczowi, mieszczaninowi w Pomorzanach, Eljaszowi Niemirowskiemu, mieszczaninowi w Dunajowie, Andrzejowi Tostiakowi, gospodarzowi w Zamościu i innym jako reprezentant i pełnomocnik jakiegoś kupca wiedeńskiego handlującego masłem, serem, jajami, i innymi tego rodzaju produktami, mający polecenie ustanawiania subagentów dla skupywania tych artykułów nie tylko w Galicyi, ale i za kordonem w Rosyi. Celem skutecznego prowadzenia tych spraw przemysłowych obiecywał on każdemu z werbowanych włościan znaczne zaliczki pieniężne i niestosunkowo wielkie zyski.

Ze szczególnym naciskiem należy podnieść, że wspomniany funkcyonaryusz c. k. dyrekcji policyi we Lwowie w swoich rozmowach i stosunkach z włościanami starał się wśród nich wzbudzić wrogie usposobienie i nienawiść przeciw Polakom i Żydom, nazywając ich oszustami uciskającymi i wyzyskującymi ruski naród; natomiast wychwalał on nieustannie stan rzeczy istniejący w sąsiedniej Rosyi, gdzie według jego słów, położenie i byt włościan jest o wiele pomyslniejszy, niż w Galicyi, dodając, iż byłoby nader stosowną rzeczą, gdyby włościanie z Galicyi udali się w znacznej liczbie do niedalekiego Poczajowa, by tam ujrzyć cesarza rossyjskiego, który przy sposobności odbywających się na granicy manewrów ma odwiedzić tamtejszy klasztor.

Gospodarzowi Mełnyczajkowi w Beremowcach koło Zborowa przedstawił się ten c. k. agent policyjny jako wysłannik z Rosyi, zaopatrzone w pieniądze celem werbowania włościan z Galicyi do Poczajowa.

Nie od rzeczy będzie tu podnieść ten charakterystyczny fakt, iż wspomniany c. k. funkcy-

onaryusz c. k. dyrekcji policji we Lwowie, jakkolwiek mojżeszowego wyznania, żegnał się gorliwie przed każdą cerkwią i udawał ruskiego patriotę, by tym sposobem tem łatwiej wprowadzić włościan w błąd, i wzbudzić w nich przekonanie, że oni mają do czynienia z jednowiercą i współplemiennikiem, zasługującym na wszelkie zaufanie.

Ogólna suma wyżej naprowadzonych faktów z pobytu i zachowania się rzeczonoego c. k. agenta policji w okolicach Złoczowa, Pomorzan, Dunajowa, Zborowa i Glinian stanowi niezbity dowód, iż ten funkcyjaryusz c. k. dyrekcji policji we Lwowie grał rolę politycznego agenta prowokatora wobec niodoświadczonych włościan i mieszczan, z którymi wchodził w stosunki i w rozmowy.

Zważywszy z jednej strony, że galicyjsko-ruski naród, od kiedy wszedł w skład narodów Monarchii Austryackiej, zawsze i wszędzie nie tylko słowami, ale w razie potrzeby mieniem i krwią stwierdzał swoją wierność i przywiązanie ku Monarchii Austryackiej i ku Jej Najdostojniejszej Dynastji, i że pod tym względem żadnemu innemu narodowi nie dawał się i nie daje się wyprzedzić;

zważywszy z drugiej strony, iż wyżej opisane postępowanie p. Jakóba Günsberga, ogłoszone w ruskich czasopismach, a zatem znane c. k. Rządowi krajowemu, który go wysłał i mimo tego bezkarne, oburzyło do najwyższego stopnia naród galicyjsko-ruski, podrażniło go w jego świętych uczuciach odwiecznej lojalności, i utwierdziło tenże naród w przekonaniu, iż nie tylko pewnym kółkom w kraju naszym, ale także i c. k. Rządowi krajowemu wiele na tem zależy,

by Rusinów przedstawić w decydujących sferach jako ludzi nielojalnych, i że zatem system krajowo-rządowy prześladowania Rusinów galicyjskich, podniesiony przez nas w zeszłorocznej interpelacji, jakkolwiek w odpowiedzi c. k. komisarsza rządowego gołosłownie zaprzeczony, nie tylko nie ustał, ale nawet wzmógł się jeszcze bardziej — zapytują podpisani:

Na jakiej podstawie, w jakim celu i z jakim skutkiem został wysłany agent c. k. dyrekcji policji we Lwowie, p. Jakób Günsberg w okolicy Złoczowa, Pomorzan, Dunajowa, Zborowa i Glinian?

Longin Rożankowski w. r.

Hamorak, Dr. Antoniewicz, M. Siczynski, Sirko, Ochrymowicz, J. Romańczuk, Dr. Sawczak, Barabas, Kułaczkowski, Teliszewski, Okuniewski, Huryk, Herasimowicz, Korol.

Marszałek oświadcza, iż interpelacye powyższe zakomunikuje p. komisarzowi rządowemu.

P. Wiktor zdaje sprawę z dokonanego skrutynium wyboru członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Głosujących 81.

Wybrani: Hipolit Bohdan, Henryk Kieszkowski i Dr. Klemens Żywicki.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na wtorek dnia 21. października b. r. godzinę 11 przed południem.

Porządek dzienny tego posiedzenia będzie pp. posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 45. popołudniu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Adam Jędrzejowicz w. r.

Konstanty Teliszewski w. r.

